

PRVNÍ ZDRAVOTNICKÝ PLUK V MÉTÁCH

Stanislav KONŠTACKÝ, Lubomír DOBEŠ

Katedra všeobecného lékařství a urgentní medicíny Vojenské lékařské akademie J. E. Purkyně, Hradec Králové
Vojenská nemocnice, Olomouc

Francouzská armáda má v Alsasku, nedaleko od bývalých hranic se Spolkovou republikou Německo umístěn první zdravotnický pluk pro zdravotnickou podporu vojsk.

Dříve než se budeme věnovat tomuto zařízení, bych chtěl informovat o systému zdravotnického zabezpečení této armády.

Co všechno ovlivňuje zdravotnickou službu při vojenských operacích

Na rozdíl od předchozího období zdravotnická služba Francie je v současné době jednotná a ne roztržštěná u různých druhů vojsk (letectvo, pozemní vojsko, námořnictvo).

Pro vojenské operace zabezpečuje:

- u pozemního vojska 30 000 mužů na jednom válčišti a 5000 mužů na dalším válčišti
- u námořnictva pak jednu skupinu letectva a jednu složku obojživelnou
- u letectva pak tři základny, z nichž jedna je velká

Co určuje potřeby zdravotnické služby

1. Poslání celé mise a z toho plynoucí úroveň zdravotnických ztrát
2. Celkové počty vojsk
3. Organizace a použití vojsk
4. Vzdálenosti – práh od 2500 do 7500 km
5. Rozsah použití (podpora v hostitelských zemích nebo u spojenců)
6. Délka trvání operace
7. Použití zvláštní síly (N.B.C.)
8. Zvláštní potřeby (humanitární)
9. Podmínky prostředí, technologická rizika

Pro **stanovení stupně** naléhavosti pořadí poskytované pomoci byly vytvořeny 4 úrovně:

- I. Zvlášť urgentní stavy – EU:** 5 % ztrát, poskytnutí pomoci **do 1 hodiny**: poranění hrudníku s asfyxií, poranění hlavy s poruchou dýchání, masivní hemoragie se šokem, polytraumata se špatnou vitální prognózou.
- II. Urgentní stavy – U1:** 25 % ztrát, poskytnutí pomoci **do 6 hodin**: amputace končetin, poranění břicha, střední hemoragie s počínajícím šokem, popáleniny nad 15 %.
- III. Relativně urgentní stavy – U2:** 30 %, pomoc **do 18 hodin**: zlomeniny končetin, poranění kloubů, poranění končetin, lebeční poranění bez ztráty vědomí, ORL poranění, oftalmologická a stomatologická poranění, popáleniny pod 15 %.
- IV. Bez přednosti – U3:** 40 % raněných, pomoc **do 36 hodin**: všechna ostatní poranění.

Francouzská armáda má ve zdravotnické doktríně dvě základní tendence:

1. Poskytování lékařské pomoci, reanimace a chirurgické pomoci co nejbližší k bojišti; hovoří se zde o chirurgizaci pomoci.
2. Zavedení metody včasného zdravotnického transportu.

Čtyři úrovně (level) poskytování zdravotnické pomoci:

Level 1: první lékařská pomoc

Level 2: třídění lékařem chirurgem – včasná reanimace

Level 3: léčba raněných na bojišti a taktická zdravotnická evakuace

Level 4: strategická evakuace na teritorium (zde do metropole) a definitivní léčba

Prostředky zdravotnické služby pro pozemní vojsko:

- 1) **1 praporeční obvaziště** u každé bojové jednotky je autonomní na sedm dnů, poskytuje pomoc *level 1*, sedm osob personálu, rozvíjí se v pevných budovách nebo ve stanech, součástí jsou i zdravotnická vozidla o hmotnosti 3,5 tuny a objemu 8,5 m³;

- 2) **1 zdravotnický pluk** se dvěma vojenskými polními nemocnicemi;
- 3) **4 zdravotnické prapory** na polovičních počtech;
- 4) **5 pojízdných převazoven**, poskytují pomoc na *level 2*, autonomní na 4 dny, schopny poskytnout 10 operací nebo 100 ošetření za den, k hospitalizaci jsou vybaveny 12 lůžky personál tvoří 3 lékaři, 6 sester, 3 osoby nižšího zdravotnického personálu, hmotnost 7,5 tuny, objem 24 m³;
- 5) **prostředky ze zdravotnických zásob.**

První zdravotnický pluk

Zařízení francouzské armády, které je určeno pro poskytování úrovně *level 1* až *level 3*, ale je používáno pro úroveň 2 zdravotnické pomoci a je součástí zdravotnických záloh.

Snahou je přiblížení lékařské první pomoci co nejblíže k bojišti a především poskytování chirurgické pomoci.

Složky, které tvoří tuto zdravotnickou etapu:

1. Příjímací a třídící sekce (oddělení) – 1 kontejner
2. Reanimace – 2 kontejnery
3. Chirurgie – 2 kontejnery
4. Popáleninové oddělení – 1 kontejner
5. RTG – 1 kontejner
6. Lékárna – 1 kontejner s krevní bankou
7. Laboratoř – 1 kontejner
8. Hospitalizační oddělení

Tato část dovoluje provádět třídění raněných, poskytování urgentních, především chirurgických zákroků. Používá stanů i pro jiné účely než technické.

Patří do *level 3*, ale použití je na *level 2*, rozvinutí do 2 hodin.

Celý útvar se rozvíjí v kontejnerech, ke kterým jsou uzpůsobeny spojovací jednotky k propojení mezi jednotlivými kontejnery.

Všechny kontejnery jsou umístěny na podvozcích a jsou autonomně nastavitelné na místo určení. Personál obsluhující jednotlivé části je dokonale pro tuto činnost vycvičen a zvládá přesné usazení jednotlivých součástí tohoto polního zdravotnického zařízení. Nácvik se provádí velmi často, takže úkoly zvládnou i vojáci s nižším stupněm vzdělání.

Prostředky zdravotnické služby pro válečnou situaci:

Praporní obvaziště	10 raněných operovaných za den
Modulární třídící oddělení	s možností třídění 300 raněných za den
Pojízdná převazovna	24 operací za den
Polní mobilní nemocnice	60 raněných operováno za den

Francouzská armáda disponuje pro letecký transport nejrozličnějšími prostředky od transportu 1–4 raněných systémem „RAPACE“, případně leteckou převazovnou pro transport 60 raněných, leteckými skupinami pro převoz až 240 raněných. Dále pak prostředky pro taktickou a strategickou přepravu až pro 30 raněných. Vzhledem k tomu, že Francie je rovněž námořní velmocí, tak vlastní také transportní prostředky, které převážejí raněné na lodích.

První zdravotnický pluk:

- Patří mezi zdravotnická zařízení používaná za operací, je dědicem tradic lékařských formací používaných v expedicích Francouzů v Itálii v letech 1943–1944.
- Ve znaku má symbol: **Všude pro všechny**
- Zúčastňuje se zdravotnické podpory při akcích spojených s bojovou činností a vznikem úrazů a poranění.
- Zabezpečuje výuku a výcvik pracovníků vojenského zdravotnictví pro působení v polních podmínkách.
- Podílí se na operacích v zahraničí a při mezinárodních cvičeních.
- Účastní se vnitrostátních akcí (Polmar, Hephaistos, Vigipirate a dalších).

Při velkých akcích (misích) se první zdravotnický pluk skládá z:

1. Velitelství
2. Zdravotnické roty
3. Chirurgické pohyblivé roty
4. Roty zdravotnického odsunu
5. Roty zdravotnického zásobování
6. Polní nemocnice rozvinuté
7. Polní nemocnice v záloze

V současné době, kdy francouzská armáda přešla na plnou profesionalizaci, má první zdravotnický pluk určitá specifika:

1. Celá jednotka ještě není naplněna podle tabulek, proporcionálně je větší nedostatek důstojníků než poddůstojníků a civilistů.
2. Složení personálu je od různých typů vojsk.
3. Zajímavostí je, že více než 30 % personálu tvoří ženy v nejrůznějších profesích, dokonce tři s hodností důstojníka.
4. Ve francouzské armádě je více zdravotnických profesí než v Armádě České republiky.
5. Sběrači raněných, skladníci zdravotnického materiálu, manipulanti zdravotnického materiálu, pomocné sestry, řidiči zdravotnických vozidel, sekretářky, administrativní pracovníci.
6. Ne všichni příslušníci zdravotnického pluku mají ukončené odborné vzdělávání, více než jedna čtvrtina je v přípravě pro výkon svého povolání buď přímo v tomto zdravotnickém zařízení, nebo škole připravující obdobu našich zdravotnických instruktorů, v profesionální armádě Life seivers, která je rovněž umístěna v Métách a velí jí plukovník doktor Pierre Haag, který před 11 lety navštívil jako jeden z prvních francouzských vojenských lékařů Vojenskou lékařskou akademii v Hradci Králové.
7. Na schématu je znázorněn prostředek zdravotnické služby používaný při vojenských akcích pozemním vojskem.
8. Vybavení je velmi podobné tomu, které používá zdravotnická služba Armády České republiky při zabezpečování misí.

Chirurgická sekce v modulech

Struktura pro level 3 (použitelná i pro level 2)

Pozemní vojsko: **zdravotnický pluk** (viz schéma 1)

Složení: 2 moduly pro resuscitaci (REA)
 2 moduly chirurgické (CHIR)
 1 modul pro péči o popálené (BRULES)
 1 modul radiologie (RADIO)
 1 modul lékárna (PHAR)
 1 modul laboratoře (LAB)

Umožňuje zvýšenou péči chirurgickou.
 Používá stany pro technické zabezpečení.

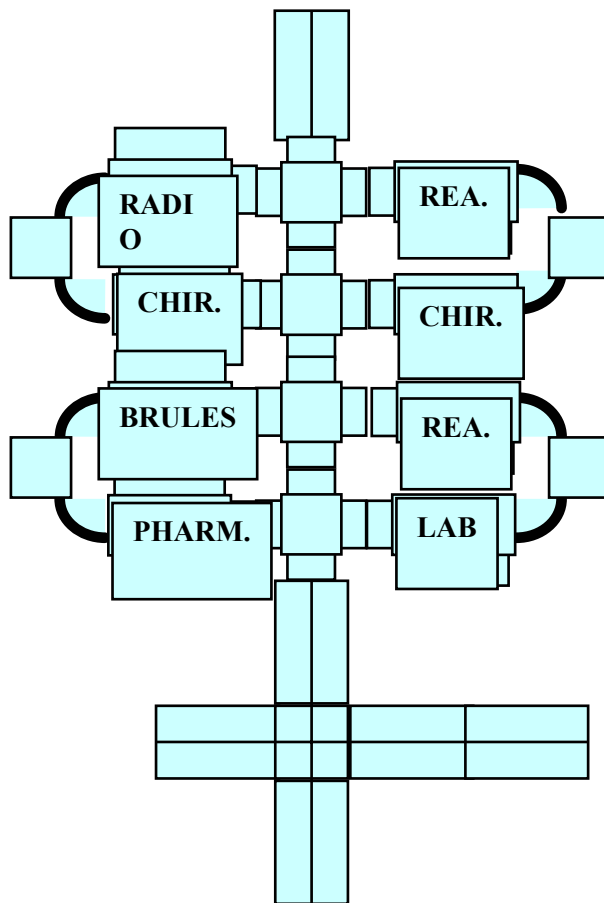

Schéma 1

Použití prvního zdravotnického pluku je buď ve velkých misích, nebo na základně.

Při velkých misích se skládá z:

1. Velitelství a logistiky
2. Družstva zdravotnického, lékařského
3. Chirurgického mobilního družstva
4. Družstva zdravotnické přepravy
5. Družstva zdravotnického zásobování
6. Pohyblivé polní nemocnice
7. Záložní pohyblivé polní nemocnice

Při rozvinutí na základně je výcvikovým střediskem tohoto zdravotnického zařízení.

Zvláštnosti prvního zdravotnického pluku:

1. Pokud se týká obsazení personálu, z plánovaných počtů nejvíce chybí důstojníci – celkově kolem 20 %, civilisté jsou téměř na plných počtech.
2. Složení příslušníků podle jednotlivých druhů vojsk, u kterých původně sloužili (jen 9 důstojníků bylo příslušníky zdravotnické služby, ostatní od jiných druhů vojsk).
3. Věkové složení – převážně mladí lidé mezi 20 a 40 lety.
4. Podle vzdělání: 5 % vysokoškolské, 19 % středoškolské s maturitou, 57 % střední bez maturity, 19 % základní vzdělání.
5. Feminizace: z 31 důstojníků jsou 3 ženy, ze 151 poddůstojníků je 25 žen, z 639 ostatních je 149 žen.
6. Tabulkově předepsané specializace: 65 % zdravotnické, 18 % logistika, 17 % administrativa.

Co říci závěrem o tomto polním zdravotnickém zařízení

První zdravotnický pluk v Métách připravuje, cvičí, zajišťuje vyslání polního zdravotnického útvaru do míst, kde je zvýšený výskyt onemocnění či poranění, do válečných, ale i mírových operací. Úzce spolupracuje s vojenskou nemocnicí Legouest, která se především podílí na doškolování vojenských lékařů a ostatních zdravotnických pracovníků.

Korespondence: Plk. MUDr. Stanislav Konšacký, CSc.
Katedra všeobecného lékařství a urgentní medicíny
Třebešská 1575
500 01 Hradec Králové
e-mail: konstacky@pmfhk.cz

Do redakce došlo 12. 3. 2004